

Samstarv í Útnorði

Oddagrein

ÚTNORÐURSRAÐIÐ hevur havt fund í Øravík, men lítið er komið fram til almenningin frá sjálvum fundinum. Men tað lítla, vit hava frætt, bendir á, at ráðið nú av álvara ætlar at fáa gongd á politiska samstarvið millum Grønland, Ísland og Føroyar.

TAÐ mest áhugaverda, ið gjørt varð av á fundinum í Øravík, var samtyktin um at seta ein fastan aðalskrivara. Útnorðursráðið ella Tingmannaráð Útnorðurs, sum ráðið áður varð nevnd, hevur fyrst og fremst havt týðning fyrir sambandið millum tingmenn í Grønlandi, Íslandi og Føroyum. Vit eiga ikki at undirmeta persónligu kontaktirnar millum parlamentarikarar. Hetta hevur altíð týðning. Men skulu tilráðingarnar og avgerðirnar innast í verki, má ráðið hava eina fyrisiting, ið kann samskipa arbeiðið og røkja upp-gávurnar, meðan ráðið ikki er saman. Avgerðin at seta ein fastan aðalskrivara er tí ikki bert ein sera skilagóð avgerð, men eisini ein neyðug avgerð, um ráðnum skal vera lív lagað.

LONDINI í útnorðuri hava ikki bert felags áhugamál, men eisini mótstríðandi áhugamál. Men felags áhugamálini eru fleiri enn tey mótstríðandi áhugamálini og tað er tí av størsta týðningi, at politikkararnir skilja, at samstarv er neyðugt um okkum skal vera lív lagað her í Útnorðuri. Ísland, Grønland og Føroyar mugu nú læra at tala við einari rødd í Norðurlanda ráðnum, Norðurlandska Ráðharraráðnum og á altjóða leikpallinum á øllum teimum økjum, har vit hava felags áhugamál. Hetta ber til - hygg bert at NAMCO, har hesi trý londini vóru ákoyrarar og íblásarar.

VIT ynskja Útnorðursráðnum til-lukku við avgerðini um aðalskrivaran og góðan byr framyvir.

Sosialurin

Sjónarmið

Her er einki broytt

Í seinastuni hevur týðningurin av einum frælsu orði og hinum fjórða statsveldinum verið uppi og vent. Við hesum komu so eisini tey vanligu sjónarmiðini um okkara smáu víðurskipti, sum umbering fyrir at fólk ikki tora at standa við sínar meiningar.

Ofra og títt sær út sum, at okkara pressa heldur ikki torir, vil, ella dugir at gera nýtslu av sínum rættindum og skyldum til at vera hitt fjórða statsveldi.

Ferð eftir ferð siggja vit stórmál verða víðgjörð, uttan at ein einasti atfinningarsamur spurningur verður settur, og samrøður verða bert gjørdar við ein úrvald-an hóp, sum ein framan-undan veit meiningarnar hjá.

Í kjalarvørinum á slíkum tíðindaflutningi vísa so nakrir huldumenn sína ónøgd, sum þúrt slettis ónga ávirkan fáa, tí fáur ella eingin tímir at lesa tað, og talan kann óngantið vera um, at nakar fer at taka huldumannatos fyrir fullt.

Siðani eru nøkur einstøk, sum innast í vitsku síni fata, at øll samfelagsmenning - lívið sjálvt - verður ávirkað

av hvørjum einstøkum individi í samfelagnum, og at øll hava rætt og skyldu til at luttaka í tí einasta livinum, givið er. Tey vita at hitta persónliga frælsið verður mist, tá ein ikki nýtir tað. Hetta er kjarnin í fólkaraðinum, sum flestøll siga seg vilja varðveita, um tey bert sjálvi sleppa undan at upphalda tí. Teir sum vilja seta fólkaraðið til viks taka til ymisk vápn, eitt tað fyrsta teir leita fram er at avmarka talufrælsið, jú sjúkari samfelag tess strangari eftirlit og størri avleiðingar fyrir tann ella tey fáa, sum ikki duga at tuga. Trupulleikarnir loysast skjótt og effektivt, við at kvetta heysin av tí ella teimum, ið vísa á, at trupulleikar eru.

Sjálvandi mugu tíðinda-fólk, huldumenn og lesara-brævaskrivara yvirhalda reglurnar, tá tey almanna-kunngerá eithvørt, og væl er skjaliandi, at hvørt tíðinda-depil má hava sítt eftirlit, sum teirra leiðsla kann standa inn fyrir, og so kunnu hini verða samd við hetta eftirlit ella ikki.

Dagfinn Danbjørg helt eina røðu, har hann minti aftur á ein lítlan part av øl-

um tí ótespiliga, sum vit øll, hvør einasti av okkum, vita er farið fram, men her var altso met, at røðan átti ikki at sendast út gjøgnum teir »penu« miðlarnar.

Fyri rættiliga at lýsa og vátta, at pressan í mongum førum ber seg at júst sum huldumennin, gingu bert fáir dagar eftir skrivningina um røðuna hjá Dagfinni Danbjørg, til ein serfrøð-inganevnd legði fram sínar ætlanir um, at endurnýggja fiskivinnuna.

Ætlanin er gomul og væl-kend. Meira studing og minni lón í eini vinnu, sum frá byrjan av er ætlað til ikki at forrenta seg. Sami hátturin fjøtráði okkum í eini 20 ár, og koyrði okkum á

húsagang fyrir 4 árum síðani, men ikki ein tíðinda-maður hevur enn upplýst um tey víðurskiptini, tians-heldur spurt sefrøðingarnar um hátturin verður at geva góð úrslit hesuferð. Onnur lond geva fiskivinnuni studing, varð sagt, men teir hava aðrar vinnur at gjalda studningin, vit hava ónga. Hitt fjórða statsveldið metti ikki hesa sannroynd verða at nevna.

Vit fara at gerast rík av oljuni. Sum útlitini eru nú, kunnu vit verða viss í at oljupeningurin fer sama veg, sum allur hin lænti peningurin fór í 80' unum, tí her er einki broytt, vit hava einki lært, og víðurskiptini eru so smá, at fólk tora ikki lívið.

Eisini kunnu vit ugga okkum við, at her gongur so ófatiliga væl, húsagangurin er gloymdur og nú blómur alt aftur, so hvør er hann, ið skuldi havt okkurt at funnist at.

Hvødu nú bara okkara kreditorar eisini havt gloymt lániskuldina, so var friðurin fullkominn.

Súsanna Dam

Viðmerking

Føroyskur dansur

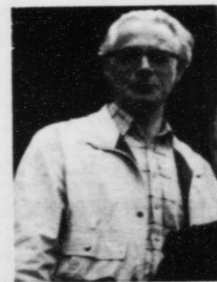
Nú ið so nógv hevur verið kjakast um føroyskan dans, at skipast mátti fyrir við lögtingsløg, at foleldur skulu kunna sýta børnum sínum undirvísing í føroyskum dansi í skúlanum (men ikki í øðrum dansi?), kundi verið vert eisini at fingið at vita, hvat tað er, ið ger, at summi hava so nógv ímóti føroyska dansinum. Próvforslan, ið hevur verið at hoyra, hevur vanligu verið okkurt um, at tað er synd (t.e. ógudiligt) at dansa føroyskan dans, og at føroyskur dansur elvir til drykkjuskap og annan óleivnað. - Sum Andrias í Norðradali yrkti, eftir, at í 1922 „nógv fólk - bæði leik og lærd - í greinum og lesarabrøvum vendu sær ímóti dansinum, tí hann skuldi vera syndugur og siðspillandi“.

Ikki fáu eg meg at trúgva, ið hvussu tað enn verður snarað og snúgvað, at dansurin so syndugur er; gerði bert ónga verri gerð.

Tað hevði verið tað vert, um onkur hevði viljað gjørt sær tann ómak rættiliga at greinað, kanska skrivað ritgerð um hugburðin mótvegis føroyskum dansi upp ígjøgnum tíðina: Hvat er tað, ið aftanfyrir liggur?

Í Halgubók er tað ikki bert hin vísi Sálamon, ið heldur, at ein er tíðin at dansa (Præd. 3,4). Dansur verður fleiri ferðir umrøddur, og alt tað eg veit, altíð fyrir góðum. Jesus sjálvur helt fyrir, at „Vit spældu á floytu fyrir tykkum, og ikki tit dansaðu“ (Mat. 11,17). Valla hevði hann tikið til slíkt dømi, um dansur var honum líka andstyggiligur, sum hann tykir vera mongum føroyingi, ið roynir at ganga í meistarans fótspor. Heldur benda orð Harrans á, at rimilgari er at vilja vera við, fara uppí, har ið onnur taka seg saman um okkurt, t.d. tá ið farið verður upp á gólv!

Tað man hava verið fyrir einum 100 árum síðan, at fólk fóru at mæla ímóti føroyskum dansi, rættari sagt

Jeffrey Henriksen

móti fyllskapi í dansinum. Men uti tað mundið tykir drykkjuskapurin kortini ikki at hava verið minni, tó at ikki varð dansað, so mangar vanlukkur ið stóðust av brennivíni, eins og sagt er frá, t.d. í Føringatíðindum.

Men nú er øðrvísi! Vilt tú siggja rættiliga brennivinsdans, so er tað ikki føroyskum dansi, tú skalt leita eftir. Føroyska dansin finnur tú nú í dansifeløgum, og alt tað eg veit um, verður einki drukkið eitt vanligt dansifelagskvöld, ella ið

hvussu er so mikið lítið, at einki merkið tí tað. Sjálvt í árligu dansifelagsveitslunum verður helst minni drukkið enn í øðrum vanligum veitslum.

Føroyskur dansur lagar seg rimiliga eftir umstøðunum og eftir, hvat ið kvøðið verður. Í tí serliga hátíðarlaga brigdinum, brúðardansinum, er gamal siður, at allir gestirnir, ið eru so frægir, heidra brúðarparið við at fara uppí. Meðan brúðarvisan verður kvøðin, verður als ikki skonkt.

Eftir stendur gamli spurningur Holbergs: Hví drekkur Jeppe?

Hesin spurningur hevur óngantið verið lættur at svara, men ivaleyst er vert at taka til eftirtektar boðini frá Súsonnu Martinsdóttur í Sosialinum 7. juni í ár: „Børn, sum verða lærd at dansa sum børn ella heilt ung, nýtast ikki rúsevni fyrir at tora at 'fara upp á gólv', tá avbjóðingarnar standa fyrir framman seinni í livinum.“

Jeffrey Henriksen